

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Hejben: Vidéken:
 Egy óra 1 kor Egy óra 1 kor 50 fill
 Negyedévre 3 „ Negyedévre 4 „ 50 „

Főelős szerkesztő
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 49. szám.

Világos napján — Augusztus 13. —

Debrecen, augusztus 13.

Waterloo mellett a negyedik emlékoszlopot emelik. A magyar Waterloo, Világos még nem viseli irott emlékét annak, ami a völgyében, hatvanhárom év előtt történt. Igaz, hogy nem volt csata, folyókba hömpölygő vérontás, mint a belga falu mellett. De a magyar fegyverek ereje itt áldozott le, ép úgy, mint amott Napoleon hadi dicsősége. Nem illet-e meg gyászjel azt a szabadság-temetőt?

Az emléke is halaványodva ujul föl, csak két helyen lobog föl elevenebben. Itt, Világoson, ahol a bárói kastélynak lombvonta terraszán mintha megelevenednének a fekete nap alakjai. Sápadt tábornokok, orosz főtisztok, akik a katonás udvariaság formái között érintkeznek a legyőzöttekkel. A csatában, öldöklés közben nem jut eszükbe megfontolni, ami most világos előttünk: ők voltakép a cár öfelsége egyes rendelkezéseit teljesítették, amikor Moszkvából, Petropavlovskból, vagy honnét ide masiroztak. Hogy az európai diplomácia számai úgy bogozódtak, hogy ép a cár öfelsége katonáinak kellett Magyarországra jönni „rendet csinálni“, — arról ők nem tehetnek, s emiatt nincs okuk és joguk durvaságra a legyőzött katonákkal. Az egyik tábornok egy pár remek művi pisztolyt ad emlékebe Görgeinek. Mintha gyöngéden

kárpótolni akarná azért, hogy a — kardját elvette. Azután Visegrádon. Az, aki a fegyverletételnél Magyarországot képviselte, akinek kezében az ország polgári és katonai hatalma volt, hogy e hatalomnál fogva magát és a nemzetet megadja: Görgei Artur él, s bizonyára e napon egész lelkével ennek az emléknek él. Szörnyű napok következtek augusztus 13-ára, rettenetes borzalmak, amelyek miatt bizonyára sokszoros fájdalom járta át a kemény hadparancsnok szívét. Eltaposott, elpusztult, nemzeti voltából kiesett, beolvadt országot ha látta, akkor talán azt hihetné, hogy folytatni, a végsőkig tartani kellett volna a harcot. Mikor ő a harcnak meddőségét látta, nem akart többet áldozni a nemzet erejéből, véréből, munkás-kezeiből, mint amennyi már elpusztult. S abból az erőből, vérből, munkáskézből, életből, amelyet a keserű lemondás, a pillanatnak megaláztatása árán, megkimélt: abból lett a mai Magyarország. De nemcsak abból. A fegyverletételt megelőző harcok, diadalok, a nagy erőpróba nélkül sohase lett volna ezzé, s hogy szabad, erős ország lehessen újra, szükség volt tizenhét esztendő szívósságára. Deák Ferenc bölcseségére. De kellett hozzá az is, aminek pusztítását, fogyását Görgei nem akarta a lelkére, hadvezéri felelősségére venni. Földadta a céltalan harcot — a jövő nagy céljai érdekében...

Ezt sokan nem tudják az ő hivatásában megérteni, s annál kevésbé tanulnak

belőle. Az erőt, mikor annak fogyasztása már pazarlás lenne, a jövő, a nagy célok érdekében kimélni kell. Be kell látni, hogy még azok a vágyak, tervek, amelyek nével most a hiu harcot folytatják, a jövőben közelebb jutnak hozzánk, ha most az energiákat nem fecséreljük miattuk.

Most nem vérpazarlásról, nem az élet fecséreléséről van szó. De amit kimélni kellene, az eléggé értékes dolog: a törvényhozás munkabírását, alkotó készségét. Most ezt vesztegetik, rontják, züllesztik, s hozzá nem is nagy, nem is komolyan vett célokért. Holott, ha a nemzet igazi jobb jövőjét viselnék a lelkükön: ezt az erőpazarlást nem folytathatnák tovább. És minél hamarabb jutnának ehhez a belátáshoz, annál inkább segítenék a nemzetet ahhoz, hogy valaha erős országgént szerezze meg mindazt, amiben az önállósága ma talán csonka.

Negyvenkilencben könnyű volt ehhez a belátáshoz jutni: ott csak a nemzet szabadságáról, fönmaradásáról volt szó. De hogy lehessen okos kapitulációt várni azoktól, akik a harcban a nemzetet áldozták s a harc végső céljában mindent maguknak akarnak megszerezni? És a harc kényelmesebb is így. Ma névszerinti szavazást kérő iverekkel, vásári lármával, sippal, kereplővel is nemzeti hős lehet valaki; negyvennyolcban és kilencben ez a név határozottan drágább volt. Akkor bátorság és vér is kellett hozzá. Ma csak nyári ruha és jégbe hűtött pezsgő.

Talán mégis meg kellene csinálni az

Világos

Alig van nemzet e földtekén, amely oly dicső és eseménydus multtal bírna, miként a magyar.

Ha visszapillantást vetünk e nemzet dicső multjára, csaknem vérző szívvel kell látnunk, hogy a sok megpróbáltatással járt s mindannyiszor nagy véráldozatba került feláldozásból nem maradt egyéb, mint a dicsőség babékoszoruja s egy csomó fáio emlék.

Ma, szerdán volt ugyanis 64-ik évfordulója annak, hogy a magyar szabadságharcnak utolsó szomorú fölvonása iátszódott le Világosnál, ahol ezen község és a Csigérszöllős között s e községektől nyugati irányban elterülő simándi téren rakta le Görgei Artur, a magyar hadak fővezére, Rüdiger Fedor gróf orosz tábornagy előtt 35000 emberből (közöttük 11 tábornok, 1420 törzs és főtiszt, 7000 ló és 140 ágyu) állott seregével a fegyvert, feltétlenül.

A segesvári és temesvári veszített csaták a szabadságharc sorsát megpecsételték, az annak sikerében vetett bizalom azonban már akkor teljesen megszűnt, amidőn 1849-ben hire ment, hogy egy 275.000 emberből és 600 ágyuból álló orosz haderő a Paskievicz Iván herceg fővezérlete alatt a szabadságharc leverése céljából az országba tört. Ezen sereg a duklai szoroson át jött be és Bártfánál két

részre szakadt, amelyből az egyik rész a Rüdiger vezérlete alatt Sztropkó-Mezőlaborcon át Tokaj felé, a másik pedig a Paskievicz vezérése alatt Eperjesen és Kassán át Miskolc felé vonult.

Nem szándékozom a szabadságharcnak részleteibe bocsátkozni, azt cikkem szük kerete amugy sem engedné meg, másrészt annak története — részint történelmileg, részint katonai szempontból — többek által megirattott már, minél fogva csupán arra szoritkozom, hogy a fegyverletétel évfordulója alkalmából hozzájárultak ama hazafias feladathoz, hogy a nemzetnek ezen dicső, de szomorú emlékü eseményeire a feledés fátyola ne boruljon, hanem szálljon nemzedékről nemzedékre.

A közvélemény a fegyverletétel tényét ma is árulásnak bélyegzi, azon véleményből indulva ki, hogyha a fegyverletétel nem árulás alapult volna, ugy Görgey maga sem kerülte volna el a kötélfalált és nem lett volna Klagenfurthba informálva, nem kapott volna ott s kapna ma is kegydíjat az osztrák kormánytól, felvetvén egyszersmind ama kérdést is, hogy mi indíthatta Görgeyt arra, hogy a fegyvert *feltétlenül* tegye le, ha nem az árulás szándéka, holott módiában állott volna feltételül legalább azt tüzni ki, hogy bajtársainak — akik vele együtt harcoltak a hazáért s vele osztoztak jóban és rosszban

egyaránt — bántódásuk ne legyen, hanem kiszolgáltatta őket a kötélfalálnak, ami, hogy bekövetkezni fog, sejtteni lehetett. A 60-as évek elején két röpirat jelent meg a könyvpiacra, azzal a célzattal, hogy Görgeyt a hazaárulás vádjával szemben tisztázzák.

Az egyik röpiratot Aschermann (Vendrei) Ferenc honvédezedes, a másikat Pulszky Ferenc írta.

Ezen két röpiraton kívül maga Görgey is adott ki két röpiratot és pedig az egyiket „Gazdátlan levelek“, a másikat „Mein Leben und Wirken in Ungarn“ cím alatt, a melyekben a hazaárulás vádjá ellen védekezvén, kimutatni igyekezett, hogy a fegyvert az akkoriban beállott kényszerhelyzetnek engedve s a további vérontást kerülni akarva, továbbá látva, hogy a csapatok demoralizálva vannak, volt kénytelen letenni a fegyvert.

Az említett röpiratokra, ugyancsak a 60-as évek elején „Világos község“ cím alatt egy röpiratgyűjtemény jelent meg, egy kis füzetbe foglalva, melyben több, akkor még életben volt honvédtábornok, köztük Kmety György (Iszmail basa) s kívülök Rüstow svájci ezredes, katonai író irtak ellenröpiratot s ezekben megdönteni igyekeztek az Aschermann és Pulszky által felhozott állításokat s ugyanazon érvekkel, mint amelyekben a közvélemény ma is él, igyekeztek be-

emlékoszlopot Világosan a szenvedések helyén, kiáltó jelül, hogy az a helyesen és belátón cselekvésre minden időkben emlékeztessen?

Hajdúvármegye júliusban

A közigazgatási bizottság ülése.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága Kovács Gyula alispán elnöke alatt ma délelőtt tartotta meg ülését, amelyen a havi jelentéseket és fegyelmi ügyeket tárgyalták. Az egyes szakjelentések legtöbbszörre kedvezőtlen eredményekről számoltak be. Kedvezőtlenek voltak a közegészségügyi, állategészségügyi és adózási viszonyok is.

Az ülésről tudósításunk a következő:

Az alispáni jelentés.

Pákozdy Sándor főjegyző terjesztette elő az alispáni jelentést, amely szerint a közbiztonsági viszonyok általában kielégítőnek mondhatók. Nyolc fegyelmi ügy még folyamatban van, egy befejezést nyert. Kiadtak egy utlevelet, hét kiadását megtagadták. A kiadott utlevél Amerikába szolt kivándorlásra egy püspökladányi embernek.

Közegészségügy.

Losonczy Álmós dr. kir. tanácsos tiszti orvos a következőkben terjesztette elő jelentését:

Hajdúvármegye közegészségügyének állapota kedvezőtlen volt, a nagy halálozás és mérsékelt szaporulat miatt. Az uralkodó kórok a gyomor- és bélhurut hevenylobos megbetegedése volt. Magas volt a halálozási szám heveny gyomorbéli miatt a csecsemők és alacsony koruak közt. A heveny táplálkozás, torró napok miatt. Mutakozott a roncsoló toroklob Hajduböszörményben 6 gyermekben, vörheny négy községben, legtöbb Tiszacsegén, összesen 17 gyermekben, akik közül elhalt 5. A vörheny Egyeken és Tiszacsegén a rossz lakásvizonyok miatt veszélyes jellegű volt. Elő fordult kanyaró 4 községben, legnagyobb számmal Egyeken, összesen 36 betegen, hasi hagymáz 6 községben ez idő szerint zsvánvos egyes esetekben, tíz esetben meghalt egy. A bárányhimlő 1, hókhurut 13 gyermekben jelentkezett.

Baleset előfordult hat esetben, öngyilkosság egy esetben.

Született 563, meghalt 380 egvén, a szaporulat 159.

bizonyítani, hogy a fegyverletétel ténye áruháson alapult.

Sőt egyikében ezen rőpiratoknak azon állítás is bennfoglaltatik, hogy a fegyverletétel napján, a Bohus-kastélyban adott ebéd közben Rüdiger Görgeyhez ezen kérdést intézte: „Herr General wen wollen Sie von ihren Kameraden retten.“ Mire Görgey azt felelte: „Niemanden nur meinen Bruder“ és hogy Görgey ivérével egy hintóban, egy szotny a(százd) kozak altai kísérve, Nagyváradra utazott.

Ezen érveléseken kívül hibául rőjják még fel Görgeynek — aki akkoriban Aradra való menetelése közben Vámspércsen táborozott, — hogy hallván az ágyuzást Debrecen felől, gnyosan jegyezte meg: „Most verik Nagy Sándort“, ahelyett, hogy segítségére sietett volna.

Aki tudja, hogy egy hátvédnek döntő csatába bocsátkozni nem szabad, hanem visszavonulás közben harcolva fedezni a zöm menetét; aki tudja továbbá, hogy a derék had főfeladatától el nem térhet, az azt is tudni fogja, hogy ennél az esetről Görgey nem hibáztatható, mivel jól tudta, hogy az oroszok Balmazújváros felől 40000 emberrel közelednek Debrecen felé, azt is jól tudta, hogy ha visszatér, önmagát is biztos vereségnek teszi ki.

Hogy Nagy Sándor — aki 7—8000 em-

Adózás.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató jelentése szerint július havében befolyt állami adóban 79.197 korona 47 fillér, hadmentességi díiban 324 korona 50 fillér, bélyegjövődékben 86.656 korona 05 fillér, jogilletékben 35.352 korona 557 fillér, díjövődékben 301 korona 28 fillér, dohányjövődékben 60.385 korona 32 fillér, határvámjövődékben 26.249 korona fogvasztási és italdobban 27.188 korona 69 fillér. Fizetési halasztást 138, időleges házaómentességet 64 esetben adtak.

A termési viszonyok.

Surgóth Jenő m. kir. gazdasági felügyelő a következőket jelentette: Az időjárás tulnovomóan száraz volt s több ízben a normálnál is magasabb, meghaladta a 30 fokot.

A buza aratását a hó elején kezdték meg s be is végezték. A cséplések is megindultak. A dőlt vetések szemterméseinek minősége gyöngébbnek bizonyult. A szalma termés jó. Az öszstermés egynegyed részben 77—80 kiló Van sok szorult és fakó szem. A vármegye buzatermésének átlaga katasztrális holdanként 8—9 métermázsa s így tavalyinál mintegy 130.000 métermázssával több termés volt várható.

A rozs hordását és cséplését is megkezdték. Holdanként 8,22 métermázsa várható, hektoliterenként 70—74 kilo lesz, szalmája jó. Sok a szorult szem.

Az árpánál ugy a szem, mint a szalma eredménye kielégítő. Átlaga holdanként 8 métermázsan felül van.

A zab közepes.

Tengeri megveszerte erőteljes. Kifüő termés várható. A burgonya jó közepes. A rpece eredménye gyenge. Zabosbükköny közepes, csalamádé jó, lucerna közepes. A legelők lesültek, a szőlő közepes, sok helyt gyenge termést adnak.

Állategészségügy.

Reitz János kir. főállatorvos jelentése szerint lépfene volt Hajduböszörményben, Püspökladányon, Hajdunánáson. Rühkór, veszettség, takonykór nem volt, sertésorbánc volt Kabán, Nádudvaron, Tégláson, sertésvész Téláson, Hajdusámsonban, Tiszacsegén.

Az állategészségügyi viszonyok, tekintettel a sok elhúlásra, kedvezőtlenek voltak.

Iskolaiügyek.

Laczkó Kálmán kir. segédtanfelügyelő bejelentette, hogy a kultuszminiszter több tanítónak korpótléket adott, többnek jutalmat és segélyt. A mezőgazdasági tanfolyamra Rác Albert hadházi tanítót küldte ki.

berrel a Görgey derékhadának utóvédjét képezte s a tiszükarnak a Bika-szállóban elköltött pezsgős ebédelése közben — minő körülmények között lepetett meg és verett tönkre, az köztudomású dolog, mert amennyiben a tisztek helyeiken lettek volna, a biztos vereséget módjukban lett volna kikerülni.

Említett rőpiratokban szerzők azt is kimutatni igyekeztek, hogy Görgey nem volt stratég, csak taktikus, amely állításukat azzal támogatták, miszerint csatáról-csatára kimutatták, hogy a haditervek legnagyobb részét Dembinszky, Klapka és Vetter dolgozták ki. Miután pedig a szabadságharcról nem a katonasorból való szerző által irt több könyvet olvastam, amelyek majdnem mindenikében Görgey mint nagy stratég van felemlítve, szükségesnek tartom, hogy az e tekintetben fennálló fogalomzavart a következőleg tisztázzam:

E szó: stratég, a stratégia — *hadászat* — szóból ered és azt teszi, hogy *hadász*. A taktikus szó pedig, — amely az előbbi szónak ikertestvére — azt teszi, hogy *harcász*. Stratéga vagy hadász tehát az, aki egy csatának a haditervét kidolgozza; taktikus, vagy harcász pedig az, aki e tervet végrehajtja, kiviszi. Ilyenformán a szabadságharcban Dembinszky, Klapka és Vetter voltak stratégiák, míg Görgey igen jó taktikusnak bizonyult. — Kisebb méretekben az öreg Bem is jó strate-

Utépítés.

Mányi József műszaki tanácsos jelentette, hogy folyamatban volt a debreceni, tokaji, tiszacsegei, egyeki, püspökladányi, nádudvari, nagyváradi, budapesti, hajdunánási, tiszapolgári törvényhatósági ut építése.

A közigazgatási bizottság tuomásul vette még, hogy Latinovics Mihály műszaki tanácsos helyébe a kereskedelmi miniszter Mányi József műszaki tanácsost nevezte ki s hogy az új véderő-törvény értelmében a kivételes nősülési engedélyek körül új eljárás lépett életbe.

A politikai helyzet

A miniszterelnök beszámolója előtt.

Idestova másfél hónapja már, hogy a képviselőház szünete tart s a politikának mégis alig volt pihenőnapja. Az első időkben az izgalom fokozatos elcsitulását figyelte a politikai közvélemény, később pedig egészen máig s máig bizonyosan a politikai atmoszféra feszültségét okozó kérdések megoldásáig ezután is a helyzet miként való alakulása iránt érdeklődik. Megállás már nem is képzelhető. Mind mozgalmasabbá válik a politika, úgy hogy mihamarább el is mulik a mortszezon, anélkül, hogy igazában lett volna. Cüörtökön lesz Lukács László miniszterelnök beszámolója Nagyenyeden s ez minegy bevezetője és földézője lesz a további eseményeknek. A miniszterelnök holnap reggelre már Budapesten is lesz, ahonnan nagy kísérettel szerdán este utazik el jelentőséges útjára.

Nagyenyed és környéke nagy lelkesedéssel és szeretettel készül képviselője fogadására, amire jellemző az odvaló függetlenségi párt erőlködése, amellyel bárdolatlan hangú „kiáltványban“ a miniszterelnök ünneplésétől és házaik fellobogozásától akarja eltiltani a függetlenségi polgárokat. Hogy ennek a fölhevésnek a kibocsátására szükség volt, arra bizonyíték, hogy az általános ünneplő készülődésből a független polgárok is kivesszik részüket.

A hangulat másutt is ugyanilyen. A szomorú körülmények között megüresedett két választókerületben ellenzéki jelölt nem is próbálkozhatik, annyira biztos a nemzeti

gának és még jobb taktikusnak bizonyult, fő eleme azonban a guerilla harc volt.

Hibául tudták be még említett szerzők Görgeynek azt is, hogy a tüzéséget nem tudta minden alkalommal kellőképpen alkalmazni és érvényre juttatni, holott tény az, hogy a csaták sorsát, ugy azelőtt miként ma is, a tüzéség döntötte és dönti el, az ágyuk dörgése képezvén a csaták zenéjének general-basseját.

Most pedig a magyar szabadságharcnak oly szerencsétlen és szomorú kimenetelének okaira vonatkozólag lesznek bátor szerény véleményemet a következőkben összegezni: A vezérek legnagyobb része, az egymás iránt érzett irigységgel vegyes féltékenykedésből kerültek, hogy az ellenséggel szemben egyesített erővel működjenek, hanem ki-ki a maga szakállára harcolt, így hiányzott közöttük az együtt és az összműködés. Senki sem akart alárendelt szerepet vinni. Legtöbbie egymással szemben ellenséges viszonyban élt.

Az ellenség ereje legtöbbször nem mérlegeltetett, hanem sokszor kétszerte, sőt sokkal nagyobb s erősebb ellenféllel szemben is felvétellett a harc, amiből aztán természetesen rüleg érzékeny vereségek keletkeztek.

Ezen nagy hibában leledzett az öreg Bem is. (Lásd: vizaknai és segesvári csatákat.)

Kossuth tul jószívű ember lévén s valamint mindenben, ugy a végtelen hazaszeretet

munkapárt jelöltjeinek megválasztása. Bács-tóvároson Evetovits János, Margittán Madarassy Gábor államtitkár lesz a képviselő. Az államtitkár kerülete székhelyén programbeszédét óriási hatás közben mondta el. A beszéd különösen a pénzügyi kormány munkaprogramjának ismertetésével kelt méltán feltűnést.

FEGYELMI egy helyettes polgármester ellen

Amikor a kincstár gőzgépet vásárol

Haiduvármegye közigazgatási bizottságának mai ülése fegyelmit rendelt el két haiduböszörményi városi tisztviselő, a helyettes polgármester-főjegyző s az egyik irnok ellen, aki a végrehajtásokat szokta vezetni. A fegyelmi ügy vizsgálata során fogják csak megállapítani, vajon bünyőség, vagy mulasztás kérdése forog-e fenn, mert a följelentés eddigi adataiból az látszik, hogy a két tisztviselő inkább az állam és a vármegye érdekeinek túlzott gondossággal való megővéására törekedett s ezért kapott most fegyelmit.

Az eset különben a következő:

rósági becsüs 2200 koronára becsült, miután éven át nem fizetett adót s így adótartozása 1800 koronára szaporodott föl. Gerlich nemrégén meghalt s örökösei vonakodtak az adótartozást befizetni sajt behajtani sem lehetett, mert a lefoglalt zálogtárgyakat igénypörrel mindig föloldották a zálogolás alól.

A múlt év május hó 18-ára árverést tüzött ki a bíróság magántartozások kielégítésére s ekkor Molnár József irnok, aki a közigazgatási végrehajtásokat végzi s aki eddig sikertelenül kísérelte meg az adótarozás behajtását, Magi Kálmán dr. főjegyző polgármesterhelvettes tudtával beírt Debrecenbe, fölkereste a pénzügyvizagatót s a következő aianlatot tette: Vegve meg a kincstár a lefoglalt gőzgépet, amelyet a bírósági becsüs 2209 koronára becsült, miután az értékes dolog s majd azután szabad kézből értékesítve megkapják az adótarozást.

Molnár József úgy okoskodhatott, hogy ez ügyes fogással megszerzi a kincstár tarozását s még dicséretet is kap belőle. A dolog azonban rosszul sült el. A pénzügyvizagató hosszú rábeszélés és vonakodás után belement a dologba, de az árverés nem hozta meg a kívánt eredményt. Másnap ugyan-

dolgaiban is önmagából indulva ki, egyesekkel — így Görgeyvel szemben — aki egyébként gyanus viselkedésével reá szolgált, sem tudott a kellő eréllyel föllépni.

Ugy ő, mint környezete (miként Mészáros is), a haditudományokban teljesen járatlan volt, minélfogva hiányzott az a központ, amelyből a hadjárat egységes vezetését intézni lehetett volna.

Buda bevétele helyett, már jóval előbb, Bécsben kellett volna teremni és ott diktálni a feltételeket, amely esetben talán némi eredmény mégis eléretett volna.

Ezek és sok más, itt fel nem sorolható körülmény szülte szabadságharcunknak szerencsétlen végét, hogy az azután Aradnál a legszomorubb és leggyászosabb befejezést nyerjen.

Talán minden másként történhetett volna, ha a Dembinszky és Bem egyesített seregei Szegedről Temesvár helyett Aradnak vonulnak s Görgeyvel itt egyesülve, a Damjanich parancsnoksága alatt magyar kézben volt várta támaszkodva, inkább itt várják vala meg Haynau seregeit s inkább itt, mint a temesvári nagyon is hátránvos csatatéren víviák meg a par excellence döntő csatát, a melyek győzelmes kimenetele esetén Orsován át, vesztett csata esetén pedig a Maros völgyén Erdélyen át vonulni török földre s a derék hatalom előtt tenni le a fegyvert, ami

is a birói árverésen a gőzgép 1400 koronáért kelt el, ennyiért vette meg a kincstár pénzügyvizagató Molnár József. A pénzügyvizagató ki is utaltatta az összeget. Megvolt a sorrendi tárgyalás is az 1400 koronára, de abból az adóra egy fillér se jutott.

A pénzügyvizagató ekkor sürgetni kezdte, hogy adják el hát a gépet, hadd térüljön meg az azért kiadott ár s az öt év óta elmaradt adó. Molnár ekkor meg is kísérelte az értékesítést, de kisült, hogy a gépért 300 koronánál senki sem akar többet adni.

A kincstár tehát, hogy megkapja 1800 korona adókövetelését megvett még 1400 koronáért egy háromezáz koronás rossz cséplőgépet. Vesztett hát Gerlich Alajoson 2900 koronát. A dolog ott kezdett kellemetlen lenni, hogy a pénzügyminiszterium, ahova az esetet be kellett jelenteni folvton sürgette a debreceni pénzügyvizagatót, ez pedig Magi Kálmán dr. s Molnár Józsefet, de miután eznek már nem volt kit sürgetni, benemaradtak a kellemetlenségben, miután az egész dolog végén Molnár József áll, ő fizet rá legjobban erre az üzletre.

A pénzügyvizagató ugyanis nemcsak fegyelmi följelentést tett, hanem kívánia, hogy Molnár József, aki vagyonos ember térítse meg az 1400 koronát, annak tavaly óta járó öt százalékos kamatát azután — mondja a följelentés tartsa meg a gépet. Persze Molnárék sem hagviák annyiban a dolgot s felebbeznek a fegyelmi ellen, mert rosszhiszeműség nem vezette őket.

Maga az, vagy a testvére?

Éjjel az árokban

Mikor a csatornázás javában folyt, az utcák kövezetét tehát felszedték, történt velem a következő eset:

Rendes esti sétámra indultam. Utközben találkoztam egy szintén jókedvű barátommal. Egy ideig rendesen sétálgattunk, míg nem a külső vásártérre kerüültünk valahogy.

Jókedvemben a Chantecler kakasát próbálgattam utánozni. Barátom figyelmeztetett, hogy ez éjjeli csendháborítás. Annál hangosabban kotkodácsoltam.

Nem vettem észre, hogy a rendőr mellé kerültem, de az megállított és megkérdezte, hogy hiynak, mire én bementem: Grün Mózes és Testvére.

Tovább sétálva, a közbeeső incidensről teljesen megfeledkezve, ismét kotkodácsoltam

által sok jeles hősiünk szabadult volna meg a hóhér kötelétől.

Vagy ha mjndezen feltevések kivihetetleneknek bizonyultak volna, — amennyiben a magyar hadak két tűz között állottak (elől Haynau, hátul Rüdiger) és nem maradt volna más hátra, mint az oroszok előtt tenni le a fegyvert, az esetben is kötelessége lett volna Görgeynek ama két alternatívát állítani fel, hogy vagy leteszik a fegyvert az orosz cár által garantizozott ama feltétel mellett, hogy a tisztikarnak és a legénységnek a szabad elvonulás biztossittasék és senkinek hajszála se görbüljön, vagy harcolok az utolsó emberig, de meg nem adom magamat. És ez esetben a Görgey neve a történelem lapjain nem arany betűkkel, — miként a Leonidasé — hanem gyémánt betűkkel lett volna megörökítve.

Végül nem mulaszthatom el, hogy egy csodálkozásra méltó körülményt említsek fel, t. i. mi legyen oka annak, hogy a magyar társadalom hazafiasan gondolkozó részének mindeztideig nem jutott eszébe, hogy mozzalmat indítson, miszerint a fegyverletétel helyett egy kimozgató és messziről látható emlékoszlóval jelöltessék meg, amely az arra vetődő utassal tudassa, hogy e helyen lett megásva sírja egy dicső emléki, de annál szomorubb végű szabadságharcnak.

K. Szabeni Zsombor,

kezdtém. Most már szalad a rendőr utánunk. Nem ért volna utol, de a sötétben a szemlívemem nem akart segítségemre önni. Beleestem egy árokba. A rendőr utól ér, megfog és azt kérdi:

— Maga az, vagy a testvére? F.

Fürdőzés után

Apró meglepetések

A kánikulai napok beálltával szűk lesz az embernek a megszokott országút. Valami zsidobongó nyugtalanság szállja meg az ember agyát, amely arra készíti, hogy olyan kiadásokat tegyen, amire a napiélet rovatában nincsen rubrika. Ezt pedig úgy hívják, hogy „vágy egy csendes és lehetőleg olcsó fürdőhely után”. Persze a közérzetnek semmi köze ahhoz, hogy a fürdőhelyek sem nem csendesek, sem nem olcsók, de a földi halandó még sem tud szabadulni ez alól az éles és fejbüghöz hasonló érzés alól s addig jár a kassza, vagy valamelyik olcsó (10—20) százalékra dolgozó szövetkezet körül, amíg egy nap ezekkel a szavakkal lép ismerősei elé:

— Holnap utazunk fürdőre!

Itthon aztán bölcsen elzárja lakosztályát, lelakatolja a pincéjét, duplán ráfordítja kulcsát padlására és elvágtat a vonathoz, mint azt Ippen József is — ippen megtette. Julius 7-én távozott Debrecenből és pár nap előtt tért ide vissza. Egyelőre a kipakolással volt elfoglalva a család, így észre sem vehette, hogy időközben a kamrát is, meg a padlást is feltörte valami ismeretlen látogató, aki egy üstöt, meg a husvéti ezüst evőeszközöket elvitt emlékiül. Hogy csak ma tett arról jelentést az egyik biztosító intézetnek, ahol betörés ellen tett kötést s a rendőrségnek, melynek feladata, hogy a tettest kinyomozza. Persze, úgy négy-öt hét után ez éppen olyan nehezen megy, mint a biztosító intézetnél a kártérítési összeg kiutalása . . .

Mayer János szabómesternek már sokkal nagyobb tapasztalatokat hozott a fürdőzésből való visszatérése. Nevezett ugyanis korlátlan bizalmával ajándékozta meg Szecei János nevű tanoncát, akit az egész üzlet vezetésével is megbízott.

— Vigyáz fiam mindenre — látta el utasítással — különösen pedig erre a fiókra, mert ebben pénz van!

A különös figyelmeztetés nem is volt felesleges, mert az inas éppen a „pénzes fiókot” részesítette a legmelegebb pártfogásban. Annyira, hogy fel is feszítette, csak hogy a tartalma más kezébe ne juthasson. Aztán felesapott urnak. Két marokkal szórta az aprópénzt, melyből minden utcabeli cseledeánynak jutott egy pár kendő, vagy szalag.

Tegnap aztán megérkezett a hír, hogy mára hazatér a gazda.

— Ebből baj lesz! — gondolta az inas és kapta magát délutánra bezárta az üzletet s aztán nyomtalanul eltűnt, akár a fiókban levő 110 korona. Mikor az üzletet felnyitották a pénzes fiók le volt szegezve, benne pedig két levél hevert ilyen tartalommal:

Nem akarok a rendőrség kezére jutni, azért inkább öngyilkossá leszek.

Mayer János mit tehetett egyebet, az esetet feljelentette a rendőrségen, ahol az „öngyilkos jelölt” után megindult a nyomozás.

JOGOT A NŐKNEK!

*

(Abból az alkalomból, hogy Lukács László szavazati jogot akar adni a nőknek.)

Az asszony: Olvastad, Tamás?

A férj: Mhm.

Az asszony: Mit szólsz hozzá?

A férj: Igen, olvastam. Nagyon érdekes.

Az asszony: Na, és mit szólsz hozzá?

A férj: Mihez, szívem?

Az asszony: Na hallod, milyen neveletlen vagy. Az előbb rávágod, hogy olvastad, most pedig kiderül, hogy azt sem tudod, miről beszélnek.

A férj: Dehogyan nem tudom.

Az asszony: Hát miről?

A férj: Hagyj nekem békét. — Mit tudom én!

Az asszony: Na látod! A szuffragettekről beszélnek. Eljötték az angol szuffragetteket öt évi kényszermunkára. Hát nem rémes ez?

A férj: Egyetlenem, mit fáj neked az angol szuffragettek feje? Az ő fejük még nekik maguknak se fáj! Nekik az Asquith feje fáj, mert beütötték. De Asquithnak is fáj, Mi fáj neked?

Az asszony: Barbár vagy, barbár. Hogy is mehettem ilyen középkori emberhez? — Hej, ha tudtam volna, hogy ilyen középkori vagy!

A férj: Fiam, a középkorban a trubadurok éltek, akik dalt zengedeztek a nőknek. De a nők nem is gyújtották rájuk a színházat!

Az asszony: Oh, az a ronda színház! Milyen színház lehet abban a kis ronda Dublinban? Kár egy ilyen színházért?

A férj: De az emberek bennéghettek volna. Egyáltalában hajmeresztő, hogy urinők mire képesek. Fejszét vágta a miniszterelnökhöz. Direkt gyilkosok. Direkt Jáger Máriák. Direkt Haverdák!

Az asszony: Na, csak hallgassatok a Haverdával is. Az ügyész vádbeszédet mondott, de éjszaka a cellában kurizált neki. — Hát mind ilyen csirkefogók vagytok! Udvartolni, de leszólni.

A férj: Édes fiam, engem csak nem veszel be ebbe a kategóriába? — Én kurizálok neked, de mondtam valaha vádbeszédet elened?

Az asszony: Kurizáltál? Köszönöm szépen. Erről a témáról ne is beszélünk. Mert akkor nekem kell a vádbeszédet mondani!

A férj: Engedd meg, hogy ásítsak. Kilen év után még mindig bolondságokon töröd a fejed?

Az asszony: Pardon, pardon, a nők is vannak jogai. Ha a férfiaknak vannak kötelességeik, akkor legyenek jogai a nőknek is. Te is teljesítsd a kötelességed, és is élek a jogommal. — Éppen ezt akariák a szuffragettek.

A férj: Rendben van: belemegyek. De mért kell ezt tüzvésszel meg gyilkolással komplikálni?

Az asszony: Látod, milyen igazságtalan vagy. Felgyújtották a dublini színházat?

A férj: Kérlek, nem rajtuk mult, ha eloltották...

Az asszony: A kérdésre felelj. Leégett a színház vagy nem?

A férj: Nem.

Az asszony: Bennégték az emberek, vagy nem?

A férj: Nem.

Az asszony: Meghalt a fejszétől az a miniszter vagy nem?

A férj: Nem.

Az asszony: Na hát akkor mit akarsz? Mától fogva követelni fogom a jogaimat. Te is követelheted a kötelességeidet.

Toll.

Mozi-mizériák Debreczenben

A főkapitány ur figyelmébe

Szuchán Rezsőnek immár a harmadik óriási jövedelmet hajtó villamos színháza épül ebben a városban. Egyik éppen egy templom, állami óvoda és a református főiskola közelében, oly helyen, ahol más városokban még a legnagyobb protekció mellett sem engedélyezné ezt a mutatványos vállalatot a tanács. Joggal hihetné tehát bárki ebben a városban, hogy Szuchán ur, akit joggal illet a „mozi-király” elnevezés, egyike a legelőzékenyebb és legjobb modoru üzletembereknek s tisztán a maga szorgalmával és konciliáns modorával érdemelte meg azt a kivételes kegyet, mivel a tanács egy országosan gyakorolt jogszokás ellenére, — szinte a közmorál kgunyolására és pofoncsapására, máshol egyáltalán elérhetetlen privilégiummal tüntette ki.

No hát, tisztelt olvasóm, aki velem együtt ebben a logikus feltevésben akarod magyarázni mindazt, amit megérteni így is nehezen tudsz s amit, fájdalom, visszaacsinálni már nem lehet: alaposan tévedtél. Szuchán urról még a legelfogultabb „mozibarát”, sőt a legközelebb fekvő „titkos társ”-ulás sem fogja ezt elhinni nekünk.

Ellenben napról-napra érkeznek ellene hozzánk panaszok, hogy a legtekintélyesebb és tiszteletet érdemlő tagjaival városunk lakosságának, éppen úgy gorombáskodik, mint a bakákkal és mosogató-komteszsekkel való érintkezésben megszokta. A rendőrség per sze ily esetekben összetett kézzel kénytelen nézni ezt az előkelőnek éppen nem mondható bánásmódot s hiába érzi a rendőrtisztviselő, hogy itt most legalább is akkora sérelem érte az illetőt, mintha egy részeg ember oldalba ütne — a törvény semmiféle módot nem nyújt, hogy elégtételt vehessen érte az önértékében alaposan megbántott egyén.

De arra már igazán nincs kötelezve még a rendőrség sem, hogy elnézze azokat a mozi-mizériákat, melyek Szuchán ur színházai-ban úgy a közegészségügyet, mint az általános izlést és közérkölciséget fenyegetik. És itt igen figyelemreméltó az a panasz, melyet mai napon hozott szerkesztőségünkbe a posta s mely a rendőrhány és a fülledtségről panaszkodik.

Nem szellőztetik a mozit

előadások közben — írja a panaszos levél — s ott oly büz és poshadtság terjeng, hogy jó gyomru ember legyen, aki egy óra alatt meg bírja szokni.

„Mert arra éppen nem vagyok kötelezhető, hogy Szuchán ur olesó fenyő és egyéb illatait türjem a hátamon, arcomon, amivel a nem szellőztetést akarja eltüntetni” — írja tovább a levélíró.

Igaza is van. A rendőrség az engedélyezés alkalmával meghagyja a mozitulajdonosnak, hogy üzletét olyan tisztán tartozik kezelni, főleg szellőztetni, hogy a levegő ne lehessen a mérges mikrobák gyűjtő és elvezető fészke. Tartozik tehát az engedélyes, ha még oly nagy protekciója van is, mint Szuchán urnak, előadások között olyan tartamu szünetet tartani, hogy a több száz ember által terjesztett párázás és kigőzölgés egészen kihúzódjon a helyiségből s abban másokra is

élvezhető, szag és fojtó gőzök nélküli tiszta levegő jusson.

És erre a rendőrségnek nemcsak joga, de kötelessége is ügyelni. Legalább annyira, mint Szuchán ur figyel a maga magánérdekére. Mert az — közérdek!

Negyed óra szünetet kérünk!

Tanuljunk e tekintetben Szuchán urtól. Ha valaki, legyen az bár a város köztisztelőben álló, pozíciót betöltő, nagyképzettségű és a társadalom csucsán élő tagja is, a megkezdett előadás után tíz perccel akar belépni a még meg sem telt nézőtérre, a legdurvábban lesz figyelmeztetve:

— A jegy csak egy előadásra szól!

Szuchán ur tudniillik örködik a maga érdekében, nehogy két előadást nézzenek végig egy belépődíjjal. S e tekintetben nincs előtte kivétel sem ur, sem dajka és tisztiszolga között. Mindenki ravasz, akj él! A multkor e sorok írója szem és fültanuja volt, mikor egy előkelő tisztelendő városatya 10 perccel az előadás kezdete után odament a rendőrtisztviselőhöz és kérte, ne kelljen 50 percig várakoznia, szóljon a tulajdonosnak, engedje be, nem nézi úgy sem végig a másik előadást:

— Hát ki az az ur? — kérdezte pökhendi modorban a mozik királya. Nem, császára. Még így sem, — pápája. És az illető kénytelen volt még ötven percig várni, hogy bebocsájtatást nyerjen a nem szellőzött, fülledt, poshadt, büzös helyiségbe!

Ime, Szuchán ur be tudja osztani a maga idejét és szemmel tartani az érdekeit.

Hát megpróbáljuk mi is védeni a közérdeket és felkérjük Debrecen város rendőrfőkapitányát, akinek pártatlansága és a szociális érdekek iránti érzéke közismeretes, tegyen lépéseket és utasítsa a mozitulajdonost, hogy a sorozatos előadások között legalább negyedórát tartson s ez idő alatt a közönséget a helyiségbe be ne bocsájtja, továbbá a rendőrséget kettőzzék meg, mert olyan modortalan társalgás, csipkedés és molesztálás folyik állandóan a belvárosi mozi nézőterén, hogy oda — amint a hozzánk intézett tlevél mondja — „tisztességes uri asszony vagy leány be nem léphet”.

(gy. zs.)

MIK TÖRTENNEK NYÁRON?

*

I. EGY KINRIM. — II. ENYÉM-TIED.

III. SZABOTT ÁR.

*

I.

Erről a kis történetről tulajdonképpen nem is itt kellene megemlékezni, hanem a szenzációs riportok között. Tudniillik ma délelőtt véres verekedés történt a törvényszéken. — Az eset előzményei — amint a riportter mondaná — a következők:

A törvényszék Deák Ferenc-utcai bejáratánál egy csomó ügyvédjelölt állt. Egyikük már vagy egy negyedórája sétálgatott ideoda a törvényszéki épület előtt, midőn merész fordulattal egy épen akkor odaérkezett kartársához fordult. A mit sem sejtő embert a következő szavakkal brutalizálta:

— Járom alá s fel téllenül!

Üdvözlöm önt feltétlenül!

Általános megrökönyödés! Ilyen gaz mérenyletre, orvtámadásra nem volt senki sem elkészülve. A megszólított szinte levegő után kapkodott s már arra gondolt, hogy az orvtámadást tetteges inzulussal viszonzozza. — Hirtelen azonban megvillant valami az agyában. Az aljas kinrimelő lecsüngő óraláncán

ugyanis egy lófej-zsuzsut vett észre, amely egész a hasáig csüngött az ügyvédjelöltnek. S most diadalmasan szól a megtámadott:

— Mi ez uram? *Hason lókép?*
Üdvözlöm önt *hasonlókép!*

A két embert a közelben állóknak csak nagynehezen sikerült szétválasztani.

II.

Egy debreceni ur már csak a vasuton vette észre, hogy papucsát otthon felejtette. Irt tehát a feleségének, hogy küldje utána a papucsot. A levél a következőképp szól:

— Nagyon kérek, küldd utánam a *papucsodat*. Nekem ugyan nem a *te papucsodra* van szükségem, hanem az *én papucsomra*, de ha én neked azt írom, hogy az *én papucsomat* küldd el, akkor azt fogod olvasni, hogy az *én papucsomat* és azt fogod érteni, hogy a *te papucsodat* és el fogod nekem küldeni a *te papucsodat*. Ezért én mindiárt azt írom, hogy a *te papucsodat*, hogy azt olvasd majd, hogy a *te papucsodat* és megértsd belőle, hogy az *én papucsodat*, hogy aztán az *én papucsodat* küldd el.

III.

Mandelbaum Áron ruhát akart venni egy készruha üzletben. Már ki is választott egy megfelelő öltönyt s az ára után tudakozódott.

— Na — mondotta a tulajdonos — itt egy szolid üzletben van. Itt nem lehet alkudni, fix árák vannak. A ruháért nem kérek száz koronát, nem kérek kilencvenet és nem kérek nyolcvanát. Maga ezt a ruhát megkaphatja hetven koronáért, *de egy fillérrel sem olcsóbban!*

— Jó — felelt Mandelbaum. — Mondok magának valamit, ezt a ruhát nem akarom tíz koronáért, sem huszért, sem pedig harmincért. Adok érte negyven koronát, *de egy krajcárral sem többet!*

A tulajdonos egy percig sem gondolkodott:

— Sándor — szól az inashoz — pakkolja be ezt a ruhát Mandelbaum urnak!

HIREK

*

— **A király születésnapja.** A király nyolcvankettedik születésnapját is a szokásos ünnepséggel ülik meg az egész országban, különösen a székesfővárosban. Augusztus 17-én, szombaton este a katonaság végigjárja a főváros főbb utcáit és dísztakaróval emlékeztet a nevezetes napra. 18-ikán, vasárnap hajnalban megismétlődik ez a felvonulás s a katonák ezuttal riadót fútnak. Az ünnepség kimagasló része délelőtt kilenc órakor lesz a Vérmezőn, ahol a Budapesten állomásozó csapatok felett díszszemlét tart Schreiber Viktor gyalogsági tábornok, hadtestparancsnok. Erre a szemlére a katonaság teljes díszben vonul ki. A szemle alatt a czitadella ormán a katonaság ágvulövésekkel ad dísztüzet. Az ünnepies díszszemle a Vérmezőn erre a célra berendezett díszsátorban tábori misével kezdődik, amelyet Várad Géza apát, tábori főpap celebrál. Délelőtt tíz órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban lesz a hivatalos hálaadó istentisztelet, amelyen Vaszarv Kolos hercegprimás, vagy helyettese pontifikál és a melyre a kormány tagjait, az országgyűlés mindkét házát a polgári és katonai hatóságok fejeit és az idegen államok budapesti képviselőit hívja meg a miniszterelnökség. A királyi palota Szent István-templomában reggel nyolc órakor csendes mise lesz, tizenegy órakor ünnepies zenés nagymisé mondának, melyre az udvari személyzet és az udvarnagyi hivatal testületileg jelenik meg. Délután három órakor Lukács László miniszterelnök a Szent György-téren levő miniszterelnöki palotában díszebédat ad, a melyre a napokban küldik szét a meghívókat. Díszebédat ad ezenkívül délután három órakor a tábornoki kar és az ezredparancsnokok

tisztületére Schreiber Viktor hadtestparancsnok is. Debreczenben is a templomokban ünnepi istentiszteletek lesznek.

— **A miniszterelnök Budapesten.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Lukács László miniszterelnök ma reggel titkára Latinovics Endre kíséretében Tátralomnicról Budapestre érkezett. A miniszterelnöknél ma délelőtt Hazai Samu honvédelmi miniszter tett látogatást. Később a referensek jelentéseit fogadta a miniszterelnök.

— **A sorozás második napja.** A Pavillon-laktanyában ma folvtatták a sorozásokat, amelveken ismét az I. korosztálybeli állításkötelesek kerültek sor alá. Kétszázhusz ifiut vizsgált meg a bizottság és százhetet sorozott be. Holnap az első korosztálybeliekből még sor alatt nem volt állításköteleseket s a második korosztálybelieket sorozzák.

— **A királygvakorlatok.** Aradról jelentik: Az őszi királygvakorlatokból kiveszi részét az aradi helyőrség is. Augusztus 16-án a 33. gyalogezred harcászati gvakorlatokat tart Ujarad környékén. A gvakorlatok színelvét szigoruan elzárják, mert élestöltésekkel és gépfegyverekkel fognak löni. Augusztus 23-án az aradi honvédszászlóali tartia harcászati gvakorlatait Arad környékén. 24-én pedig Aradra érkezik a negyvenhatodik honvédgvalogdandár, amelyhez csatlakozik az aradi honvédszászlóali és tovább vonulnak Békéscsaba felé.

— **Kálvineum-ünnepély** A Felsőszabolcsi Református Egyházmegye, a lelkészi rávák otthona iavára. Kiszárdán, augusztus 25-ik napján. Kálvineum-ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: A) Augusztus 25-ikén délelben 12 óra 26 perckor Baltazár Dezső dr. fogadása. Bevonulás a református lelkészlakra, hol a püspököt a presbiterium, a küldöttségek és közönség élén fogadja Jármy Miklós egyházmegyei gondnok ur. B) Délután 4 órakor istentisztelet a templomban. Az istentisztelet sorrendje: 1. Fennálló ének: 7 dics. 1. verse. 2. Gyülekezeti ének: CV. zsolt. 1. vers. 3. Imádkozik Baltazár Dezső püspök. 4. Énekel a lelkészek énekkara. 5.5 Prédikál Jánosi Zoltán debreceni lelkész ur. 6. Záró ének. C) Istentisztelet után a püspök a lelkészlakon fogadja a tisztelgő küldöttségeket. D) Este 8 órakor Hangverseny a színházteremben a következő műsorrall: 1. Énekel a lelkészek dalkara. 2. Megnívó: Tartja Vas Mihály esperes ur. 3. Alkalmi beszéd. Tartja Baltazár Dezső dr. 4. Szávav Gyula előadia saiat költeményét. 5. Magyar dalokat énekel Erdőhegyi Ferenc. 6. Monolog. Előadia Jármy Judit. 7. Záró beszéd. Tartja Kiss Ferenc, a Kálvineum elnöke. 8. Énekel a lelkészek dalkara. E) Hangverseny után tánc.

— **Üi tanítónő.** Haidunánásról jelentik: A haidunánási református egyház presbiteriuma ülésén fi-tanítóul Kiss András tiszalöki tanító, tanítónőül Somogyi Erzsikét, ki mint helvettes működött Haidunánáson, választotta meg.

— **Lelkészválasztás Uifehértón.** Az uifehértói református egyház meghívás után Porzolt István anarcsi lelkészt választotta meg a Nvirpazonvba távozó Kálmán Dezső helyére egyhangu lelkesedéssel. A választásu aktus befejezése után Andrassy Kálmán egyházmegyei tanácsbíró, választási elnök elismerő, kitüntető meleg szavakkal ajánlotta az üi lelkészt az uifehértói hívek szeretetébe.

— **Járványos megbetegedések kimutatása.** A járványos betegségekről szóló felhavi kimutatások beteriesztése tárgyában a belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez s így Debreczen város polgármesteréhez rendeletet intézett, amelyben utalással arra, hogy a járványos betegségek ellen a sikeres védekezés egyik feltételül tekintti az előfordult járványos megbetegedések kimutatását, kiemeli, hogy nagy súlyt helyez arra, hogy ez a kimutatás minden tekintetben megbízható, pontos tükre legyen a valóban előfordult járványos megbetegedéseknek s hogy okvetlenül a kitűzött idő alatt hozzá beküldessék.

— **Üi élelmiszertörvény.** Az a mindennapi tapasztalás, hogy az egyre fokozódó élelmiszerhamisítások ellen az edigi törvényes rendelkezések nem képesek a közegészségügyi érdekeket a kellő hatékonysággal megvédelmezni, arra indította a gazdakörök sürgetésére a közegészségügyi tanácsot, hogy egy egészen új és speciális élelmiszertörvény kidolgozására tegyen illetékes helyen előterjesztést. A javaslat helvesséssel találkozáván, a tanács bizatott meg az előadói tervezet kidolgozásával. Ez a javaslat, mely az eddigi hiányokat és bajokat van hivatva véglegesen megszüntetni, hosszú tanulmányok és tárgyalások után immár alapelveit illetőleg készen áll s be lett teriesztve a belügyminiszter elé, aki ha az elveket magáévá teszi, mi sem áll utiában, hogy a törvénytervezet részletesen kidolgoztassék s az illetékes és az érdekelt körök véleményének meghallgatása után még ez évben a törvényhozás elé teriesztessék.

— **Vizvezeteki bizottsági ülés.** Debreczen város vizvezeteki bizottsága holnap délután négy órakor ülést tart, amelyen a vizvezeték építésével összefüggő fontos ügyeket fognak tárgyalni.

— **Grófok automobilszerencsétlensége.** Krakóból jelenti tudósítónk: Gróf Tiskievic automobillján, melyen a sofförön kívül gróf Puskovszky nevü barátia ült, a lengvel Tátrában, Zakopanje fürdőhelyre tett kirándulást. Utközben a gépkocsi nekiment egy szénásszekérnek. Az összeitkőzés folytán a két gróf kirepült a kocsiból és halálos sebekeket szenvedett. A lovakat az összeitkőzés megölte. Gróf Tiskievic völegénve a lengvel helvtartó leánvának.

— **A halál torkában.** Balatonkeresztúrról táviratozzák: A balatonkeresztúri Parkszálloda vendégei közül tegnap többen uzsona után csónakázni mentek. Míg a legtöbbet óvatosan a part körül maradtak von Harden bajor lovastiszt, bizva evezős tudásában, azzal a két hölgyvel kiket csónakiába invitált, messze távozott a tó belseibe. Hirtelen nagy zivatar támadt. Amint egy nagy hullám a csónakba csapott, az egyik hölgy ijedtében eleresztette evezőjét, melyet az ár tovasodott. Nemsokára von Hardennek evezője ketté tört. Mind a hárman ekkar nem tehettek egyebet, minthogy kezeikkel, illetőleg kalapjaikkal a csónakot már-már egészen megtöltő vizet meritgették. A hölgyek rettenetes sikoltásai a partig hallatszottak. A Park-szállodából izgatottan nézték a halál torkába jutottaknak kétségbeesett küzdelmét a hullámokkal. A hirtelen megeredt zápor aztán láthatatlanná tette a történeteket. Mikor egy óra lefolyása után kitisztult a láthatár, a csónaknak messzelátóval sem fedezhették föl semmi nyomát. Bár a Balaton nagyon hullámos volt, akadtak merészek, kik csónakon az eltűnt keresésére és megmentésére siettek, de késő este minden eredmény nélkül tértek vissza s az eltűnt hölgyek hozzátartozói már mint halottakat siratták őket. Nagy izgalomban telt el az egész éjjel. Nagy volt aztán az öröm, mikor másnap mind a hárman, kiket a Balaton mélyében vélték, vonaton érkeztek Balatonkeresztúrra s elbeszélték, hogy a Balatoni Halásztársulat motorcsónakia éppen abban a pillanatban közelített közeliükbe és mentette meg őket a halál torkából, mikor az árban zuhanó vizet képtelenek voltak már a csónakból kimeríteni és az elmerülést elkerülhetetlennek vélték. A motorcsónakon Keszthelyre vitték a megmentetteket. Ott száraz ruhát adtak nekik. A legközelebbi vonattal hazautaztak.

— **Hét kivégzés.** Newyorkból jelenti egy távirat, hogy a Sing-Sing fogházban tegnap egymásután hét kivégzés volt, hat olaszt és egy négert ültettek a villamoszékbe. A tömeges kivégzés nagy felháborodást keltett a halálbüntetés ellenségei közt és a lapok tele vannak a halálbüntetés ellen agítáló cikkekkel.

— **Gyilkos gyermek.** Kolozsvárról táviratozzák: Grid községben Bokuroán Tamás és Bordus Demeter gyermekek összevesztek. Bordus egy nehéz téglát vett elő és azzal úgy vágta feibe paitását, hogy az azonnal meghalt.

nem is törődik vele. Csunya, gondtalan teremtések voltak és egyik sem adott tiszteséges feleletet, ha kérdezte az ember, noha elég hangosan tudtak veszekedni, ha néha maguk közt összeszólkóztak.

Ahogy így multak a hetek és a hónapok, a dolgok mindinkább rosszabbodtak, ahelyett, hogy nyugalom következett volna. A tábornok mind idegesebb lett, felesége pedig fogvott napról-napra. Pedig soha semmiféle veszekedés, civódás nem volt közöttük. Reggelenként, mikor együtt ültek a reggelenél és én ott öntöttem a virágokat mellettük és akaratlanul is hallottam, mit beszéltek, nagyon kedvesek voltak egymással szemben és soha egy rossz szót nem hallottam, hogy kiejtettek volna.

Mikor a fiatalok is velük voltak, akkor nem igen beszélgettek, de mikor azok elmentek, úgy beszéltek, mintha valami nagy megpróbáltatás várna rájuk, bár azt sohse tudtam kivenni, hogy mi lehetett ez a veszedelem, amitől féltek.

Hallottam, sokszor mondta a tábornok, hogy ő nem fél a haláltól, sem olyan veszedelemtől, ami szemtől-szembe jön, de az a hosszú, fárasztó várakozás, az a bizonytalanság megőrli az idegeit rettenetesen és kiveszi az erejét és az ellentálló képességét teljesen.

A felesége ilyenkor vigasztalni szokta, hogy talán nem olyan rossz a helyzet, mint ő képzele, hogy talán nem is olyan nagy a veszedelem, de ezek a vigasztaló szavak nem hatottak rá semmiképpen sem.

A fiatalok, noha ott kellett volna állandóan maradniuk a kéznél, amikor csak teheték, kiszökdöstek és Westékhez mentek Branksomeba.

(Folyt. köv.)

Kedves mama, rosszul vagyok.

Azt hittük, a hegyi levegő használ majd, az orvos azonban azt mondta, hogy inkább tengerre kellett volna mennem! Most azonban már itt vagyok s az állapotom nem engedi, hogy mielőbb elutazzam innen. Kérek, küldj azonnal néhány doboz valdi Fáy-féle szódai ésványpasztillát, ez mindig használt nekem és enyhítette a bajomat. Remélem, ha lesz szöderim, elbírom majd a hegyi levegőt is. Egy doboz szódai ára 1 korona 25 fillér.

FAGYAPOTOT

előnyös árban ajánl szőlő, gyümölcs, füveg, tojás, cukor csomagolási célokra és kárpitos munkákhoz
Budapesti Fagyapot és Faárugyár
Gyár és iroda: Budapest, VI., Béke-utca 13-17.
Tel fon 113-37.

Az 1888. évben

Londoni kávé

néven bevetett és előnyösen ismert **pótkávé-keverék** a legizletesebb tejeskávét adja. Sok ezer elismerőlevél.
Egy 4 kilós bádogdoboz netto K 9.60 postán bermentve, az összes helyekre.
MAITI R, CAPODISTRIA.

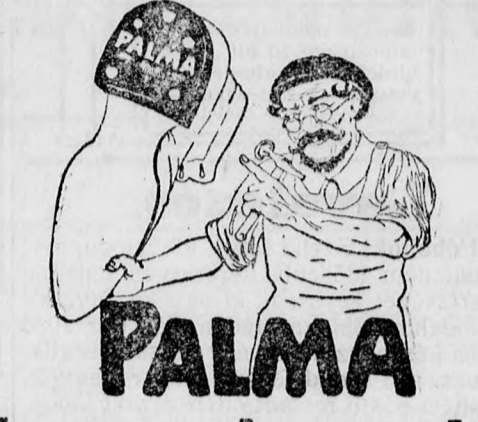
Dombornyomásu

levélpapírok, névjegyek, címkek, levélzáró-pecsétkek és díszes borítópapírok stb. finom kivitelben kaphatók
Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában
Debreczen, Piacz-utca 49.

Minták nagy választékban rendelkezésre állanak.

A mesterdálnok

Cipőm szép és tökéletes, Benne járni élvezetes, Mert ha cipőt szegzek, varrok, Rajt' van

kaucsuk sarok.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Ruhavásznak, Zephirek, Grenadinok, Batistok, Eponge :-: kelmek, Napernyők :-:
Óriási választékban!

Balsam minden szenvedésre

az a háziszser, melyet Gyarmati Emil bajai gyógy-szerész a beteg emberiség boldogságára ma már az egész Európában hírnevéssé és nélkülözhetetlenné tett. Az ember egészségének legfontosabb órá az **Universal-Balsam**, s azért nem szabad e háziszsernek egy családban sem hiányozni. A legtöbb betegség a rossz gyomortól ered. E balsam gyógyir a rossz emésztés, gyomorégés, étvágytalanság, büfögés, kólika, fejfájás, puffadás stb. ellen. A Gyarmati-féle Universalbalsam azonban nem csupán belsőleg, de külsőleg is alkalmazva páratlan hatású, különösen hat pld. fájdalomcsillapítóként szaggatásoknál, sebek és daganatosnál és antiseptikus voltánál fogva vízzel hígítva kiválóan jó eredményt használják a különböző száj-, fog- és torokbetegségeknél. Arra való tekintettel, hogy szegény és gazdag egyaránt használhassa, az árát a lehető legolcsóbbra szabtuk meg. 12 üveg Gyarmati-féle Universalbalsam ára csak 5 korona. 1 próbaüveg Gyarmati-féle Universalbalsam ára 1 korona franco szállítással. Kapható az egyedüli készítőnél:

Gyarmati Emil városi gyógyszerháza, Baja.
Ajánlom egyben kozmetikai laboratoriumom világ-hírű kosmetikai, háztartási és gyógyszer specialitásait. Prospektussal ingyen szolgálók.
Viszonteladók az összes cikkéknél nagy engedményt kapnak!

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Szechenyi utca 6.
GÖZTISZTÍTÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főszékhelyre: Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Agytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegy-tisztító.	Verbőczy- utca 14.

Idény előrehaladottsága miatt
leszállított olcsó árak.
Halmágyinál
DEBRECZEN, Piacz-utca, a főpostával szemben.
Lüszterköpenyek, Uti felöltők, Selyempaletók,
:-: Aljak, Bluzok, Pongyolák és Ruhák :-:
Costümök minden árban.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitünőbb háziszser a
Hollandi
Gyomorsepppek
Egy üveg ára 40 fillér.
Kapható
Mihalovits Jenő
gyógyszertárában Debreczenben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyeget csatolni.

Levelezés.

Nősülni óhajtók! Szelid lelkű, iobbmódu, magammal nem idősebb, keresztvény hajadon ösmeretségét keresem, ki egy kis hivatalnok oldalán boldogan tudna élni. Pár 1000 korona készpénz hozomány megkívántatik. 35 éves, ref. szolid legény ember vagyok. Értesítést poste restante debreczeni főpostára kérem „Rokon lelkek” jelzéremre, s e lapban mindenkor jelezni kérem.

Betöltendő.

Nyomdal tanulóknak két középiskolát végzett fiú felvétetik a kiadóhivatalban.

Adás-vétel.

Deutsch-féle üzletek: Piac-utca 38., Hatvan-utca 8., Bethlen-utca 36., Péterfia-utca 42., Piac-utca 72. Előnyös kiszolgálás, legjobb árak, olcsó árak.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre, Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiú öltönyre vagy tükör, kép és butor a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Mindenki szereti olcsón vásárolni a Kézimunka Czipő Áruház a legjobb és legolcsóbb áruval ellátva. Bevezetve férfi és női fehérnemű és divatcikkek. Egyszeri vásárlás mindenkit meggyőz. Szíves pártfogást kér **Klein Izsó**, Csapó-u. 18.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végezteti heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett a csúcsárakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Pult 8-9 méter hosszú, megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Szabók figyelmébe! Szabószén vasaláshoz legolcsóbban beszerezhető Jakobovits Henrik szénraktárából. Piac-utca 47. Telefon 601.

Lakás.

Uj szálloda. Merkur szállodát Hatvan-utca 61. sz. a. melyet ujonnan a legnagyobb kényelemmel és eleganciával berendeztem és **modern hávánházamat** megnyitottam. **Hónapos szép szobák kaphatók.** Szíves pártfogásba ajánlom. **Üzletvezető vagy bérlő, egészben vagy részletben is** kerestetik. Emerich Arnold.

Kiadó modern lakás a Hajnal-utca 27. sz. alatt, 2 szoba, előszoba és hozzátartozékaival együtt. Ujonnan épült.

Egy négyszobás uri lakás fürdőszobával és egyéb mellékhelyiséggel azonnal kiadó. — Darabos-utca 9.

Különféle.

Intelligens izraelita gyermektelen házaspárnál teljes ellátást kaphat két leányka, vagy fiú az iskolai évad a. Barna u. 4.

Egy II-ik polgárba járó leányka részére kerestetik egy intelligens, vallásos zsidó-családnál teljes ellátás. Bővebb felvilágosítást Schvartz M. L. urnál.

BUTOR!

Telephon 377. és 484. sz.

Modern asztalos és kárpitos butorok, lakberendezések, menyasszonyi kelegyék óriási választékban.

Varga József

Debreczen, Piac-utca 44. szám

Leltározás folytán minden cikk

mélyen leszállított árban lesz árusítva.

Csipke Áruház

Szász-utca 4.

Kérem a címre ügynelni.

Uj üzlet!

Pár nap múlva megnyílik a **PIAC-UTCZA 85. SZÁM** alatt dúsan felszerelt raktár.

Leánykaruház minden nagyságban.

Bizuk, pengyelők, uri, női divatcikkek, harisnya-különlegességek, uri, női és gyermek fehérneműk. Rövidárak. Szabo kellékek.

Szolid szabott árak.

Reichmann Divatáruháza a „Royal” szállodával szemben.

Tiszta agyagból készült szép piros

cserép, fali téglá

és legszebb nyersfalazati és

kémény-tégla

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.

Zománc, öntött, préselt és festett

felirati táblák

bármilyen nagyságban, ajtó- és kulcszámok, fiók címkék, zománcbetűk és számok, jelzőtáblák, öntött ajtószámok, öntött kulcsszámok, ajtó táblák **4-5 koronáért**, házszámtáblák olcsón megrendelhetők

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában

Debreczen, Piac-utca 49.

Minták megtekinthetők. Költségvetés díjmentesen.

Eladó állványpalló.

Mintegy 1200 darab felsőmagyarországi eredetű, egyszer használt

különféle hosszban 1¹/₂ és 2" vastagságban, egészben eladó. Ara köbméterenként 32 korona. Helyben megtekinthető. Felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Uj üzlet! Uj üzlet!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozzuk, hogy **Miklós-utca 1. sz. alatt** új fióküzletet nyitottunk.

Midőn ezt szíves tudomására hozzuk, biztosítjuk, hogy megbízásainkat mindig pontosan és kifogástalanul hozzuk kivitelbe.

Nagybecsű pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

**HRABECZY Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruha-
festő Részvénytársaság.**

Főüzlet és gyár:

Széchenyi-utca 42. sz. Telefon 323.

Fióküzletek:

-u. 30. — Telefon 668.
Hatvan-u. 11. — Telefon 578.
Miklós-u. 1 — Telefon 11-48.

Felvévő telep:

Piacz-u. 22. Glück Ede divatáruháza. — Telefon 602.

Nyomtatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.